

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Петър Райков Петров

(пенсионер – гр. Русе)

На дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор”

В област на висше образование Педагогически науки

Професионално направление 1.2. Педагогика

Докторска програма Теория на възпитанието и Дидактика (Социална педагогика)

Автор: Гергана Манчева Манева

Тема: „Социално-педагогическо консултиране за превенция на агресивното поведение при ученици в гимназиален етап на образование”

Научен ръководител: проф. д-р Нели Бояджиева

I.Общо представяне на процедурата и кандидата

Обявената процедура се основава на Заповед № Р33-1288/15.03.2019 год. на ректора на ПУ „П. Хилендарски”. В прецизен вид е представен комплекта от материали в съответствие със ЗРАС и Процедурните правила за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности във висшето училище. Представеният за рецензиране дисертационен труд отговаря на критериите за персонално педагогическо изследване (с неговите научни достойнства и прецизен научен апарат). Той притежава качествата комплексност и представителност на използвани авторови концепции, на техните сравнителни характеристики, на разгърнат емпиричен периметър, за да се формулират важни теоретични обобщения и практически изводи. Използването на специализираната по проблема лексика отваря „широко поле” за изводи и заключения в областта на социалната педагогика и в социално-педагогическата дейност. Едно е ясно: разработката е с явно ориентиран приложен характер.

II.Актуалност на тематиката

Проблематиката посветена на предизвикателното и агресивното поведение на учениците е многоаспектна, обширна и трайно ангажираща вниманието на специалисти от различни научни области, на представители от педагогическата практика. В концептуалните възгледи на Г. Манева, очертани в дисертационния труд, се предлагат важни теоретико-логически аргументи, подкрепени с емпирични и експериментални доказателства (за пример алтернативните хипотези), представени с адекватна за такава научна разработка систематична форма. Посочените акценти трансферират към едно общо заключение– *изпълнени са основните критерии на едно стойностно дисертационно изследване*. Посочените достойнства са доказателство за индивидуален

и концептуален „прочит“ на проблема за социално-педагогическото консултиране в училищната среда. Именно представения задълбочен и пространен преглед на консултирането като специфична педагогическа технология и метод на професионална помощ е силен позитив, доказателство за развиваща се информационна, професионално-педагогическа и изследователско-приложна култура и компетентност на докторанта. Концепцията на изследването реално намира отражение върху структурното оформяне на дисертационния труд. Във въведението се предлага изходната постановка на изследователската визия. В обобщен вид преставяме акцентите по предложените глави. Естеството на проблематиката закономерно откроява *първа глава* с теоретичните аспекти на консултирането в социално-педагогическата работа, с логичен преход към основните методи в реализирането му в училище – *втора глава*. Необходимо е да се направи следната констатираща оценка. Наличната „кумулятивна вграденост“ на съдържанието на посочените глави с разгледаните в *трета глава* измерения на социално-педагогическата консултация в училище: при работа с агресивни деца и с деца с девиантно поведение. Открояват се интердисциплинарните връзки с нервнолингвистичното консултиране. Стремещът към оптимална структура на изследователския процес намира проекция в *четвърта глава*, ярко очертана към основните изследователски намерения на Г. Манева – да засегне най-важните проблемни области на детската агресия в училищна възраст като социално-педагогически проблем.

III.Познаване на проблема

В цялостния текст в рецензирания научен труд се формулират важни заключения на основата на авторови мнения, доказват се научни тези, изразяват се лични позиции за детската агресивност в училищната среда. Концентрирайки се коректно и компетентно в обектно-предметната област на изследването Г. Манева изгражда своята обоснована концепция за съдържателните измерения на социално-педагогическото консултиране (цел, структура, принципи, етапи), за да се оформи концептуалната рамка на разработката. Синтезирано и коректно се формулират важни уточнения на използвани термини и понятия, на тяхното операционализиране за нуждите на персоналното изследване.

IV.Методика на изследване

Несъмнено интерес предизвиква изцяло съдържанието на *пета глава – дизайна на емпиричното изследване*. Тя е с впечатляващ обем – 121 стр., с логически правилна изградена последователност на емпиричната част, с подробен обяснителен режим върху очертаните параметри на проучването – цел, задачи, обект, предмет, хипотези. Това са важни методологически и методически конструкти, за да се аргументира проекта на педагогическото изследване. Откроява се като научната проникновеност и задълбочен авторов поглед при анализиране на педагогическите явления в училищната среда, на тяхното проявление в синхрон с проекта на изследването. Относно

емпиричните и експерименталните процедури. Съзнателно пренасяме своите позитивни констатации в по-разгърнат вид. *Първо*. В синхрон са използваните емпирични методи; осъществено е пилотно изследване, за да се повиши надеждността на информацията. *Второ*. Теоретичната и съдържателната валидност се осигуряват чрез оптималния вариант на включената извадка в терена на изследването (пример-комбинациите при оформяне на контролната и експерименталната група). *Трето*. Осъществена е статистическа проверка на хипотезите. *Четвърто*. Вниманието се центрира и върху проведена експертна оценка. И най-важния резултативен ефект – предложен е модел за групово консултиране.

V. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Определено може да се направи заключението, че в спектъра на дисертационните изследвания липсват сериозни проучвания, интерпретиращи проблемите на социално-педагогическото консултиране с научна цел: ограничаване на детската агресия в училищни условия. Реално се потвърждават познанията и опита на Г. Манева в подготовката и етапното реализиране на изследователските идеи, валидизирани към съвременната педагогическа практика. Прецизен е количествения и качествения анализ на получените резултати. Посочените констатации в настоящото становище са достатъчни аргументи за висока оценка на рецензирания дисертационен труд, на неговите теоретико-познавателни и практико-приложни достойнства.

Научните приноси на дисертационното изследване са подробно описани, но и балансирани от гледна точка на тяхната теоретическа и практико-приложна значимост.

VI. Преценка на публикациите

Представени са 3 броя *публикации* по темата на дисертационния труд, като 2 от тях са под печат. В допълнение е посочено и цитиране от друг автор.

VII. Автореферат

Авторефератът отговаря на структурата и текстовото съдържание на дисертационния труд.

V III. Бележки и препоръки

Ще се ограничим в рамките на препоръките и пожеланията за бъдеща научно-приложна дейност по тематиката на дисертационния труд. Съобразно изследователските намерения и професионални ангажименти е възможно обогатяване на емпиричната база от настоящето изследване. Приносните качества на настоящата разработка са доказателство за успешна стартова позиция по разглеждания проблем. По индивидуална преценка резултатите от дисертационното изследване могат да получат представителност в монография.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Дисертационният труд на Гергана Манчева Манева притежава качествата на завършето и компетентно научно-приложно изследване, отговаря на всички изисквания на ЗРАС в Република България. Това ми дава достатъчно основание да предложа на уважаемото жури да присъди на кандидата образователна и научна степен „доктор” по област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика, научна специалност Теория на възпитанието и дидактика (Социална педагогика).

Гр. Русе

12. 04. 2019 год.

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

(доц. д-р Петър Петров)